

KUTIJA SA ALATIMA ZA VOĐENJE KAMPANJA

**ZAUSTAVITE NASILJE I UZNEMIRAVANJE U SVIJETU RADA –
PODRŠKA KONVENCIJI I PREPORUCI MOR-A**

Ova kutija sa alatima za vođenje kampanja ima za cilj da osigura podršku sindikatima i njihovim saveznicima u:

- » Razumijevanju procesa MOR-a
- » Lobiranju kod vlada i poslodavaca da daju svoju podršku za usvajanje sveobuhvatne Konvencije i Preporuke MOR-a o "sprečavanju nasilja i uznemiravanja žena i muškaraca u svijetu rada"
- » Izradi ključnih akcija za vođenje kampanja u svrhu usvajanja Konvencije MOR-a
- » Izgradnji širokog saveza unutar pokreta u svrhu ukidanja rodno zasnovanog nasilja u svijetu rada

Posjetite internet stranicu MKS kampanje; Podijelite vaše priče, materijale, događaje, itd. – upotrebom ovog obrasca; stavite to na Facebook stranicu naše kampanje.

Kontaktirajte nas za više informacija na: equality@ituc-csi.org

SADRŽAJ

---

1. ZAŠTO OVA KAMPANJA
2. OBJAŠNEN PROCES ODREĐIVANJA STADARDA MOR-A
3. ŠTA SE SADA DEŠAVA?
4. KAMPANJA UKRATKO: VREMENSKI ROKOVI I AKCIJE
5. KAKO KONTAKTIRATI I LOBIRATI VAŠU VLADU
6. UZORAK PISMA KOJI SE DOSTAVLJA VAŠOJ VLADI
7. GLAVNE TEME ZA RAZGOVOR, KOJE KORISTITE TOKOM RAZGOVORA SA PREDSTAVNICIMA VLADE, ODNOSNO ČLANOVIMA SINDIKATA
8. SAVJETI ZA VAŠE KAMPANJE
9. IZGRADNJA SAVEZA UNUTAR POKRETA ZA UKIDANJE RODNO ZASNOVANOG NASILJA U SVIJETU RADA
10. RESURSI

1. ZAŠTO OVA KAMPANJA

Ne može postojati dostojanstven rad sa nasiljem na radu.

**“Svi ljudi, bez obzira na rasu, uvjerenja ili spol, imaju pravo da ostvaruju svoje materijalne interese i duhovni razvoj u uslovima slobode i dostojanstva, ekonomske sigurnosti i jednakih mogućnosti”.
Deklaracija MOR-a iz Filadelfije, 1944.**

Dok i žene i muškarci trpe nasilje i uznemiravanje u svijetu rada, nejednak status i odnosi moći u društvu i na radu često rezultiraju činjenicom da su žene izloženije nasilju i uznemiravanju. Rodno zasnovano nasilje ostaje jedno od najtolerisanih kršenja ljudskih prava radnika. Prema statistikama, 35% žena – 818 miliona žena širom svijeta – starije od 15 godina starosti pretrpjele su seksualno ili fizičko nasilje kod kuće, u svojim zajednicama ili na radnom mjestu.

KUTIJA 1

GRODNO ZASNOVANO NASILJE I NASILJE NAD ŽENAMA

Nasilje nad ženama je definirano u UN Deklaraciji o ukidanju nasilja nad ženama, koju je Generalna skupština usvojila 20. decembra 1993. godine, kao “svaki čin rodno zasnovanog nasilja koje rezultira, ili postoji vjerovatnoća da će rezultirati fizičkom, seksualnom ili psihološkom povredom ili patnjom žene, uključujući i prijetnju takvim činom, prisilom ili samovoljnim lišavanjem slobode, bilo u javnom ili privatnom životu”.

Rodno zasnovano nasilje je nasilje usmjereno protiv pojedinca ili grupe pojedinaca po osnovu njihovog rodnog identiteta. Rodno zasnovano nasilje obuhvata nasilje nad ženama i djevojčicama, kao i muškarcima i dječacima, osobama koje su lezbijke, homoseksualci, biseksualci, transrodni ili interseksualci (LGBTI), te drugim osobama koje se ne uklapaju u dominantno poimanje roda.

Ali, još uvijek ne postoji zakon na međunarodnom nivou koji postavlja temelj za poduzimanje mjera usmjerenih na ukidanje nasilja i uznemiravanja, uključujući rodno zasnovanog nasilja i uznemiravanja, u svijetu rada.

Međunarodna organizacija rada (MOR) zagovara usvajanje takvog zakona kroz ono što je poznato kao proces “određivanje standarda”. Mogući standardi usvojeni u okviru MOR-a mogli bi služiti kao obavezujući instrument, poznat kao Konvencija; neobavezujuće smjernice, poznate kao Preporuka; ili Konvencija koju prati Preporuka.

RAZLIKA IZMEĐU KONVENCIJE MOR-A I PREPORUKE

Konvencija je pravno obavezujući međunarodni ugovor. Kada države članice MOR-a ratificiraju Konvenciju:

- » obavezuju se da će primjenjivati Konvenciju u svojim nacionalnim propisima i praksama, te redovno podnositi izvještaj o njihovoj primjeni;
- » osim toga, mogu se uložiti žalbe protiv države koja krši ratificiranu Konvenciju, putem nadzornih procedura u okviru MOR-a.

Preporuka je neobavezujuća smjernica, koja:

- » dopunjava Konvenciju detaljnijim smjernicama za njenu primjenu; ili
- » postoji samostalno (tj. nije vezana ni za jednu Konvenciju).

Konvencija sa Preporukom predstavlja snažan niz međunarodnih instrumenata.

Predstavnici vlada, poslodavaca i radnika pregovaraju o Konvencijama i Preporukama, a ovi instrumenti se usvajaju na godišnjoj Međunarodnoj konferenciji rada MOR-a.

Nakon usvajanja standarda, države članice su obavezne u skladu sa Ustavom MOR-a da ih dostave svom nadležnom organu (obično parlament) koji će ga razmatrati. U slučaju Konvencije, to znači razmatranje ratifikacije. Ukoliko je ratificirana, Konvencija obično stupa na snagu godinu dana nakon ratifikacije.

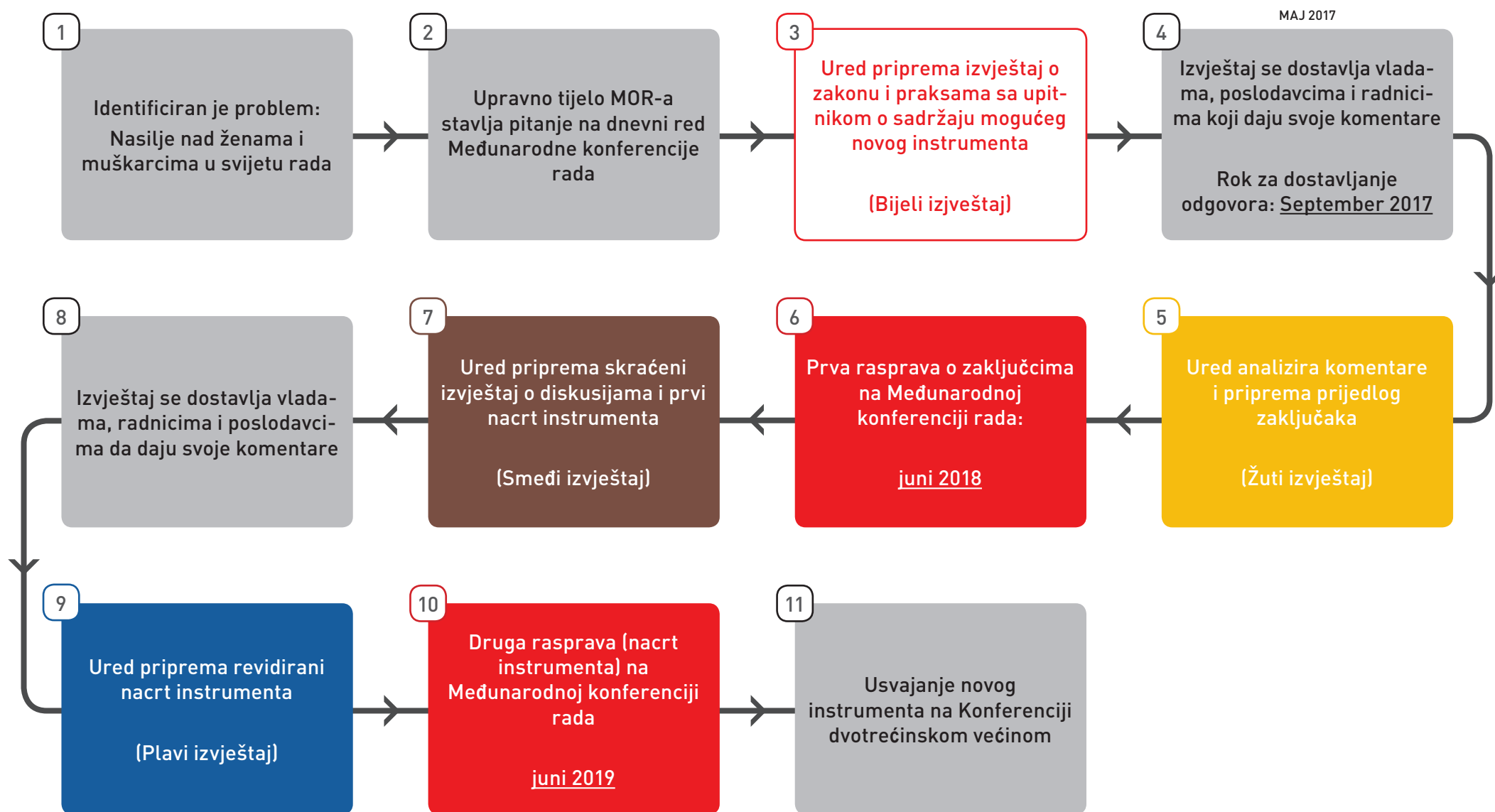
MKS KAMPANJA IMA ZA CILJ:

1. izgradnju kritične podrške za usvajanje **Konvencije MOR-a sa Preporukom** o “sprečavanju nasilja i uznemiravanja žena i muškaraca u svijetu rada”, sa velikom pažnjom na rodnu dimenziju nasilja;
2. mobilizaciju i jačanje sindikalnih akcija u svrhu ukidanja rodno zasnovanog nasilja u svijetu rada.

Sindikati već godinama lobiraju za usvajanje Konvencije MOR-a o sprečavanju rodno zasnovanog nasilja. Krajem 2015. godine, MOR je najavio pokretanje procesa određivanja standarda o “sprečavanju nasilja nad ženama i muškarcima u svijetu rada”. Prve rasprave će se obaviti na 107. sjednici Konferencije MOR-a u junu 2018. U pripremama za raspravu, MOR je održao [Sastanak stručnjaka za sprečavanje nasilja nad ženama i muškarcima u svijetu rada](#).

2. OBJAŠNJENJE PROCESA ODREĐIVANJA STANDARDA U MOR-U

3. ŠTA SE SADA DEŠAVA?

U maju 2017. godine, MOR je poslao [upitnik](#) vladama, nacionalnim sindikalnim centralama i organizacijama poslodavaca, u kom traži njihove poglede na sadržaj mogućeg novog instrumenta o kom će se razgovarati na Konferenciji MOR-a u junu 2018. godine. Upitnik se može dostaviti do 22. septembra 2017.

Upitnik sadrži pitanja o:

- » obliku novog mogućeg instrumenta;
- » predmetu novog instrumenta, tj. šta bi takav instrument trebao obuhvatiti;
- » tom da li instrument treba da se specifično bavi pitanjem rodnih dimenzija kršenja u svijetu rada; i
- » tome koliko široka treba biti definicija svijeta rada.

Vlade će pripremiti svoje odgovore na upitnik (od maja 2017. nadalje), kao i poslodavci.

Sindikati takođe moraju pripremiti i poslati svoje odgovore na upitnik. MKS će pripremiti smjernice svojim članicama sa modelima odgovora na upitnik.

ŠTA ŽELIMO

Sveobuhvatnu Konvenciju sa Preporukom MOR-a, sa snažnim usmjeravanjem na sprečavanje, rješavanje pitanja i pravni lijek za rodno zasnovano nasilje u svijetu rada.

MORAMO SADA DJELOVATI

Unutar vaših sindikata

- » Odredite osobu odgovornu za koordinaciju odgovora vašeg sindikata.
- » Tražite kopiju upitnika i MKS modela odgovora tako što ćete poslati upit na: equality@ituc-csi.org.
- » Pazite da dostavite odgovor vašeg sindikata na upitnik prije isteka roka, 22. septembra 2017. godine!
- » Ključno je da što veći broj nacionalnih sindikalnih centrala dostavi svoje odgovore na upitnik. Ako želimo Konvenciju MOR-a, moramo zajednički djelovati!

Sa vašom vladom

- » Utvrdite koji je odjel/ministarstvo/osoba zadužena za koordinaciju odgovora vaše vlade na upitnik.
- » Tražite sastanak sa predstavnicima vlade kako biste razgovarali o tome kako oni planiraju odgovoriti na upitnik.
- » Objasnite vašoj vladi zašto je važno dati podršku Konvenciji MOR-a sa Preporukom, koja posebnu pažnju posvećuje rodno zasnovanom nasilju:
- » Koristite savjete iz poglavlja 7 ove kutije sa alatima.
- » Predstavite vašu sindikalna iskustva rješavanja pitanja nasilja i uznemiravanja u svijetu rada, te kako međunarodno obavezujući standard može pomoći u rješavanju ovog pitanja.
- » Posjetite info dio ITUC GBV (MKS rodno zasnovano nasilje) da vidite kako sindikati i njihovi saveznici vode zajedničke kampanje: <http://www.ituc-csi.org/gender-based-violence?lang=en>.
- » Pročitajte izvještaj MOR tripartitnog komiteta stručnjaka. Sadrži vrijedne argumente zašto je potreban međunarodni instrument i šta takav instrument treba obuhvatati: http://www.ilo.org/global/docs/WCMS_546270/lang-en/index.htm

Sa vašim poslodavcima

- » Utvrdite (npr. kod vašeg poslodavca ili direktnim upitom) da li vaš nacionalni savez poslodavaca podržava Konvenciju i Preporuku MOR-a o nasilju i uznemiravanju u svijetu rada.
- » Koristite MKS letak da objasnite zašto je u interesu poslodavaca da daju podršku takvom instrumentu:
- » http://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/stop_gender_based_violence_at_work_en_final.pdf
- » Ako vaš poslodavac daje podršku, objavite to javno.
- » Ako vaš nacionalni savez poslodavaca podržava usvajanje Konvencije, zamolite ih da o tome obavijeste Međunarodnu organizaciju poslodavaca (IOE).

**MOLIMO VAS DA OVDJE PODIJELITE
SA NAMA VAŠE MATERIJALE, ALATE I
SAVJETE:**

<http://polls.ituc-csi.org/index.php/219916?lang=en>
ili pišite na adresu: equality@ituc-csi.org

KUTIJA 3

Sveobuhvatan niz instrumenata MOR-a bi mogao obuhvatiti, na primjer:

- » Široka definicija nasilja i uznemiravanja u svijetu rada u svim svojim različitim i višestrukim oblicima, uključujući fizičko nasilje, napade, tjelesne povrede, pokušaj ubitstva i ubitstvo; seksualno nasilje, uključujući silovanje i seksualni napad; verbalno nasilje; buling; psihološko nasilje i uznemiravanje; seksualno uznemiravanje; prijetnja nasiljem i uhođenjem.
- » Snažna pažnja na rodno zasnovano nasilje i uznemiravanje u svijetu rada.
- » Odredbe za sprečavanje nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.
- » Mjere za zaštitu i podršku radnicima izloženim nasilju i uznemiravanju u svijetu rada, bez diskriminacije po osnovu rase, etničke pripadnosti, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovine, bračnog stanja, seksualne orijentacije, HIV/AIDS statusa, statusa migranta ili izbjeglice, starosne dobi ili invaliditeta, ili mjesta rada.
- » Opis grupa koje su najviše izložene riziku od izlaganja nasilju i uznemiravanju u svijetu rada, kao što su žene, LGBTI radnici, autohtoni i radnici migranti, radnici koji žive sa HIV/AIDS i invaliditetom, radnici u neformalnoj ekonomiji, osobe koje su zarobljene u prisilnom i dječijem radu.
- » Mjere za rješavanje uticaja nasilja u porodici u svijetu rada.
- » Široka definicija "svijeta rada".
- » Osiguranje različitih prava na zapošljavanje i socijalnu zaštitu podnosilaca tužbe, uključujući pravo na smanjenje ili reorganiziranje radnog vremena.
- » Specifične odredbe za pravilno i osjetljivo postupanje sa podnosiocima tužbi u vezi nasilja i uznemiravanja, uključujući zaštitu od odmazde ili kažnjavanja zbog podnošenja tužbe.

4. KAMPANJA UKRATKO: VREMENSKI ROKOVI I AKCIJE

2017.

VREMENSKI ROKOVI	SINDIKALNE AKCIJE
<p>12. maj - 'bijeli' izvještaj:</p> <p>» MOR dostavlja vladama, poslodavcima i sindikatima "Zakon i praksa" Izvještaj i Upitnik o sadržaju mogućeg novog instrumenta o "sprečavanju nasilja i uznemiravanja žena i muškaraca u svijetu rada". Sadrži pravnu analizu zakona i praksi iz 80 država.</p>	<p>Sindikati trebaju lobirati kod svojih vlada da odgovore na MOR upitnik</p> <p>Savjeti kako kontaktirati i lobirati vašu vladu su sadržani u ovim Smjernicama, kao i modelu pisma kojim se poziva na sastanak sa vašom vladom</p> <p>Sindikati moraju pripremiti odgovor na upitnik</p> <p>MKS će dostaviti smjernice sindikatima kako popuniti upitnik u junu 2017.</p>
<p>22. septembar</p> <p>Krajnji rok da se odgovori na MOR upitnik</p>	

2018.

VREMENSKI ROKOVI	SINDIKALNE AKCIJE
<p>Januar – mart</p> <p>» MOR dostavlja "žuti" izvještaj zasnovan na primljenim odgovorima. Sadržavaće "nacrt zaključaka" za diskusiju – tj. okvir za instrument MOR-a, te će naznačiti glavna pitanja o kojima treba razgovarati na Međunarodnoj konferenciji rada (ILC).</p> <p>Juni</p> <p>» Prva rasprava na ILC u okviru komiteta kog čine predstavnici vlada, poslodavaca i radnika</p>	<p>Sindikati moraju nastaviti lobirati kod svojih vlada i zagovarati kampanje, te se pripremiti za prvu raspravu na Međunarodnoj konferenciji rada (ILC)</p>
<p>Nakon juna</p> <p>MOR priprema "smeđi" izvještaj sa rezimeom rasprave i nacrtom instrumenta – nadamo se da će to biti Konvencija i Preporuka – za vlade, sindikate i poslodavce, te traži prijedloge njihovih izmjena i dopuna, odnosno komentare.</p>	

2019

2019

VREMENSKI ROKOVI

Januar – mart
(potvrda preostalih rokova):

- » MOR dostavlja vladama **konačni 'plavi' izvještaj** sa tekstom nacrtu instrumenta.

Juni 2019.

- » Druga rasprava o nacrtu instrumenta na Konferenciji MOR a. potrebna je dvotrećinska većina za usvajanje instrumenta na Konferenciji.

SINDIKALNE AKCIJE

Sindikati nastavljaju sa lobiranjem i zagovaranjem kampanja i pripremaju se za drugu raspravu na Konferenciji MOR-a.

Nakon usvajanja instrumenta MOR-a na Konferenciji MOR-a:

Ako uspijemo dobiti Konvenciju, sindikati će morati voditi snažne kampanje za njenu ratifikaciju!¹

¹ Samo kao primjer šta globalne i nacionalne kampanje lobiranja i zagovaranja ratifikacije Konvencije mogu ostvariti, pogledajte publikaciju ITUC-IDWF-ILO '[Domestic Workers Unite](#)' /Radnici u domaćinstvima, ujediniti se/, koja govori o aktivnostima širom svijeta s ciljem ratifikacije MOR Konvencije 189, reformi zakona o radu i organiziranju radnika u domaćinstvima.

5. KAKO KONTAKTIRATI I LOBIRATI VAŠU VLADU

Ključno je da sindikati lobiraju kod svojih vlada kako bi dobili podršku za usvajanje Konvencije MOR-a sa Preporukom o sprečavanju nasilja i uznemiravanja žena i muškaraca u svijetu rada.

OVDJE SU NAVEDENE NEKE AKCIJE KOJE MOŽETE PODUZETI:

1. Napišite pismo i tražite sastanak sa ministrom zaduženim za pitanja žena/ jednakosti/ ljudskih i prava radnika kako biste razgovarali o standardima MOR-a i zašto je važno da vlada odgovori na upitnik i da svoju podršku Konvenciji MOR-a. Pogledajte model pisma (-> veza na model pisma) koje možete poslati vašoj vladi.
2. Kontaktirajte lokalne političare koji podržavaju sindikate, odnosno pitanja žena i razgovarajte sa njima o nasilju i uznemiravanju u svijetu rada. Tražite od njih da lobiraju unutar svojih političkih partija kako bi dali podršku Konvenciji MOR-a sa Preporukom.
3. Ohrabrite članove sindikata da pišu svojim lokalnim političarima sa standardnim pismom kojim ih pozivaju da podrže Konvenciju MOR-a sa Preporukom o sprečavanju nasilja i uznemiravanja žena i muškaraca u svijetu rada.
4. Predstavite članovima vlade dokaze o nasilju i uznemiravanju u svijetu rada, s posebnom pažnjom na rodno zasnovano nasilje.
5. Prilikom susreta sa vašom vladom ili lokalnim predstavnicima, u sastav vaših delegacija uključite radnice koje imaju iskustva sa rodno zasnovanim nasiljem na radnom mjestu.
6. Ohrabrite zastupnike u parlamentu i članove vlade koji vas podržavaju da postavite pitanje u parlamentu o nasilju i uznemiravanju u svijetu rada, s posebnom pažnjom na rodne dimenzije nasilja.
7. Ohrabrite članove sindikata da pozivaju radijske emisije i javno postavljaju pitanja lokalnim političarima koji ne žele govoriti o ili ne podržavaju instrument MOR-a.
8. Povežite se sa organizacijama civilnog društva koje se bave pitanjima rodno zasnovanog nasilja, i zajedno sa njima lobirajte kod vlada.

6. MODEL PISMA KOJE DOSTAVLJATE VAŠOJ VLADI

PREUZMITE MODEL PISMA U WORD-U

[Datum]

[Ministar rada / pitanja žena]
[Adresa]

Poštovani [ime ministra],

Obraćam Vam se u ime [ime vašeg sindikata] kako bi dobili Vašu podršku za Konvenciju o sprečavanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada Međunarodne organizacije rada (MOR), tako što ćete odgovoriti na Upitnik MOR-a koji je dostavljen vladi.

Postoji potreba za specifičnim međunarodnim pravnim standardom koji je usmjeren na nasilje i uznemiravanje, uključujući rodno zasnovano nasilje u svijetu rada, jer još uvijek ne postoji takav instrument. Neki instrumenti MOR-a govore o nasilju odnosno uznemiravanju, ali oni ne definiraju šta se smatra nasiljem ili uznemiravanjem, te ne nude smjernice kako rješavati pitanje različitih oblika ove pojave i ne odnose se na sve radnike.

Dvije trećine žena širom svijeta koje su pretrpjele nasilje se nalaze u svijetu rada. To znači da njihov bijeg od te situacije najvjerojatnije utiče na njihov profesionalni život. One planiraju, traže smještaj, policijsku zaštitu, prisustvuju sudskim ročištima, koriste usluge psihološkog savjetovališta i medicinskih usluga za svoju djecu – sve to rade u nastojanju da zadrže radna mjesta. Nedostatak ekonomske nezavisnosti može takođe držati žene u nasilnim vezama.

Vjerujemo da [naziv države] može igrati važnu ulogu u procesu usvajanja novog standarda MOR-a o sprečavanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.

Popujavanjem Upitnika MOR-a i davanjem podrške novom Standardu MOR-a u obliku kako Konvencije tako i Preporuke, vlada će dati znak da podržava nultu toleranciju prema nasilju i uznemiravanju, te će isto tako dati doprinos ostvarenju Ciljeva 5 i 8 iz UN plana rada o održivom razvoju do 2030. godine – o rodnoj jednakosti i dostojanstvenom radu.

Pozdravljamo priliku da se sretnemo sa Vama i razgovaramo o ovom pitanju u vrijeme koje Vama odgovara.

S poštovanjem,

7. GLAVNE TEME ZA RAZGOVOR, KOJE KORISTITE U RAZGOVORIMA SA PREDSTAVNICIMA VLADE, ODNOSNO ČLANOVIMA SINDIKATA

---

01. Rodno zasnovano nasilje obuhvata, ali se ne ograničava na fizičko seksualno uznemiravanje. Ovo pitanje treba riješiti na međunarodnom nivou kako bi se osigurali minimalni standardi za sve.

- » Važno je da definicija nasilja i uznemiravanja u svijetu rada obuhvata i fizičko i psihološko uznemiravanje, te da je izrazito usmjereno na rodno zasnovano nasilje.
- » Nejednaki odnosi moći i diskriminatorno ponašanje i stavovi su često uzrok nasilja i uznemiravanja u svijetu rada. Žene, grupe drugačije rase, autohtoni radnici, radnici migranti, LGBTI radnici i mladi radnici su često izloženi većem riziku.
- » Rodno zasnovano nasilje je nasilje nad ženama jer su žene. Takođe obuhvata nasilje nad osobama koje se ne uklapaju u dominantne rodne stereotipe ili osobama koje se ne uklapaju u društveno prihvaćene rodne uloge.
- » Primjeri nasilja i uznemiravanja, često rodno zasnovani, obuhvataju buling i zastrašivanje, psihološko uznemiravanje, verbalno uznemiravanje, prijetnju nasiljem, uhođenje, prisilu, ekonomsko i finansijsko uznemiravanje, nepristojno ponašanje i omalovažavanje.
- » Radnici na slabo plaćenim, nesigurnim, neformalnim i neorganiziranim radnim mjestima su izloženi većem riziku od nasilja i uznemiravanja u svijetu rada. Žene su dominantno zastupljene na takvim radnim mjestima.²
- » Rješavanje pitanja nasilja i uznemiravanja putem međunarodnog standarda je ključ ostvarenja cilja dostojanstvenog rada za sve (Cilj 8 Ciljeva održivog razvoja), prava žena i jednakosti na radnom mjestu (Cilj 5 Ciljeva održivog razvoja)³.
- » Ekonomski uticaj nasilja i uznemiravanja koštaju milione dolara. Izrada mehanizma da se pomogne u identifikiranju i sprečavanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada će pomoći u smanjenju negativnih ekonomskih dejstava.

02. Svijet rada je važno okruženje u kom treba rješavati pitanje nasilja i uznemiravanja – naročito rodno zasvanog nasilja.

Pojam “svijet rada” bi se trebao odnositi na sve aspekte rada, uključujući:

- » fizičko mjesto rada (uključujući i kada se radi od kuće);
- » putovanje do i od radnog mjesta;
- » prisustvo obukama ili društvenim događajima;
- » tehnologija koja povezuje učesnike u svijetu rada; i
- » uticaj nasilja u porodici u svijetu rada.

03. Samo će Konvencija MOR-a sa Preporukom adekvatno rješavati pitanje nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.

- » Konvencija MOR-a će naglasiti da nasilje i uznemiravanje, uključujući rodno zasnovano nasilje ne predstavlja dio radnog mjesta i ni u kom slučaju nisu prihvatljivi.
- » Formiraće stalni međunarodni pristup rješavanju pitanja nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.
- » Samo nekoliko država osigurava široku zaštitu od nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.
- » Neki instrumenti MOR-a govore o nasilju odnosno uznemiravanju, ali oni ne definiraju šta se smatra nasiljem ili uznemiravanjem, te ne nude smjernice kako rješavati pitanje različitih oblika ove pojave i ne odnose se na sve radnike.
- » Konvencija MOR-a može rješavati pitanje preventivnih mjera na radnom mjestu u svrhu smanjenja nasilja i uznemiravanja, uključujući rodno zasnovanog nasilja.
- » Konvencija MOR-a će pomoći da se unaprijediti zdravlje i sigurnost na radu, te poboljšati industrijske odnose.
- » Preporuka uz Konvenciju bi osigurala vrijedne smjernice za provedbu Konvencije.

8. SAVJETI ZA VAŠE KAMPANJE

Sindikati će morati raditi zajedno, na lokalnom, regionalnom i globalnom nivou, kako bi osigurali da se usvoji novi instrument MOR-a o sprečavanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada, sa posebnom pažnjom na rodno zasnovano nasilje.

SLIJEDE NEKI SAVJETI I SUGESTIJE KAKO SINDIKATI MOGU DJELOTVORNO VODITI KAMPANJE, KOJE MOGU POMOĆI U ZAGOVARANJU NOVIH STANDARDA MOR-A.

- » **Proširite riječ!** Organizirajte sindikalne sastanke i događaje na kojima ćete upoznati i podići svijest članova, aktivista o rodnom pitanjima, migracijama, mladima i tijelima koji donose sindikalne odluke u okviru vašeg sindikata o raspravama vezanim za nove standarde u okviru MOR-a.
- » Planirajte na ili u blizini radnog mjesta ručak /sastanak /jutranji čaj gdje ćete razgovarati o pitanjima nasilja i uznemiravanja u svijetu rada – s posebnom pažnjom na rodno zasnovano nasilje – te dogovoriti se o strategijama za njihovo ukidanje na radnom mjestu.
- » Obavite ispitivanje među članovima sindikata da procijenite prirodu i obim rodno zasnovanog nasilja na vašem radnom mjestu.
- » **Prikupite i podijelite iskustva vaših članova o rodno zasnovanom nasilju, po potrebi anonimno.** Ovo će pomoći da se pokaže zašto je Konvencija MOR-a hitno potrebna.
- » **Pripremite peticiju kojom ćete pozvati vašu vladu da podrži Konvenciju MOR-a sa Preporukom o sprečavanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.**
- » Zamolite **sindikalne lidere** da se obrate na ključnim sindikalnim događajima i u medijima o ukidanju rodno zasnovanog nasilja u svijetu rada, te daju svoju podršku Konvenciji MOR-a.
- » **Planirajte javne događaje, javnu podršku političara, poslodavaca i sindikalnih lidera.**

- » Mobilizirajte aktiviste i članove sindikata da poduzmu akcije kojima će tražiti podršku vlade za usvajanje Konvencije MOR-a sa Preporukom tokom globalnih dana akcije:

7. oktobar 2017.	Svjetski dan dostojanstvenog rada
25. novembar 2017.	UN dan ukidanja nasilja nad ženama
25. novembar – 10. decembar 2017.	16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja
8. mart 2018.	Međunarodni dan žena

- » Pokrenite internet platformu na društvenim medijima ili mrežu elektronskih adresa da objavite i razmijenite nove informacije i materijale o kampanjama.
- » Organizirajte fotografiranje sa članovima sindikata, aktivistima, liderima i saveznicima, te tako pokažite da oni daju svoju podršku Konvenciji MOR-a, te ih postavite na društvenim medijima.

9. IZGRADNJA SAVEZA UNUTAR POKRETA ZA UKIDANJE RODNO ZASNOVANOG NASILJA U SVIJETU RADA

Okupljanje podrške za usvajanje Konvencije MOR-a sa Preporukom je velika prilika da se poveća svijest o rodno zasnovanom nasilju, da se ukaže na štetne uticaje, kolektivno ojačaju radnice i zaustavi tolerancija na rodno zasnovano nasilje u svijetu rada. Radeći zajedno, sindikati, feministički pokreti, LGBTI organizacije, organizacije za podršku radu, udruženja migranata, organizacije za ljudska prava i drugi saveznici iz civilnog društva mogu biti snažna sila u borbi protiv rodno zasnovanog nasilja u svijetu rada.

- » **Pozovite feministkinje** i druge saveznike iz civilnog društva na informativni sastanak; razgovrajte o ulogama svih učesnika u izgradnji i jačanju kampanja i uspostavi saveza za nacionalnu kampanju.
- » “Duboko uronite” u sistemske i strukturne uzroke rodno zasnovanog nasilja.
- » Organizirajte zajedničke **akcije** poput šetnje do parlamenta, javnu raspravu radnika o uticaju rodno zasnovanog nasilja u svijetu rada, javnu raspravu, umjetnički /kulturni događaj: npr. ulično pozorište; murale sa porukama i poemama.
- » **Zajedničke poruke** za (društvene) medije kako bi se povećala osjetljivost i uključile široke mase.

10. RESURSI

MKS

- » Internet stranica: <http://polls.ituc-csi.org/index.php/219916?lang=en>
- » Razmijenite vaše izvještaje, događaje, nove informacije i materijale ovdje: <http://polls.ituc-csi.org/index.php/219916?lang=en> ili pišite na equality@ituc-csi.org
- » Facebook: <https://www.facebook.com/STOP-Gender-based-violence-in-the-world-of-work-support-an-ILO-Convention-1327970813888443/>
- » MKS globalni poziv za podršku Konvenciji MOR-a o sprečavanju rodno zasnovanog nasilja: <http://www.ituc-csi.org/unions-call-for-ilo-standard-on>
- » Pročitajte MKS izvještaj za 2009. godinu – Dio II: Ko snosi troškove? Nasilje u porodici i na radnom mjestu košta ekonomiju milione dolara kroz zdravstvenu zaštitu, sudske postupke, izgubljene plate, plaćeno bolovanje <http://www.ituc-csi.org/ituc-report-gender-inequality-in>
- » Equal Times - članci:
  - » MOR se bori za konvenciju protiv nasilja na radnom mjestu: <https://www.equaltimes.org/ilo-edges-towards-anti-violence#.WP9FrqllFaQ> and <https://www.equaltimes.org/will-the-ilo-take-a-stand-against?lang=fr#.WP9GcqllFaS>
  - » Nasilje nad ženama, globalna borba: <http://www.equaltimes.org/violence-against-women-the-global> - drugi: <https://www.equaltimes.org/istanbul-convention-a-minimum>

INTERNET STRANICE ZA KAMPANJE SAVEZA GLOBALNIH SINDIKATA (GLOBAL UNION FEDERATIONS)

- » EI: <https://www.ei-ie.org/en/detail/3853/education-international-launches-a-%e2%80%98call-to-action%e2%80%99-to-address-violence-against-women-and-girls>
- » BWI: <http://www.bwint.org/default.asp?index=7660&Language=EN>
- » IFJ: <http://www.ifj.org/campaigns/stop-gender-based-violence-at-work/>
- » ITF: http://www.itfglobal.org/en/campaigns-solidarity/campaigns/end-violence-against-women-un-day-2016/#tab_campaign1 i preuzmite kutiju sa alatima za akcije: <https://itfviolencefreeworkplaces4women.wordpress.com/take-action-toolkit/>
- » PSI : <http://www.world-psi.org/en/issue/vaw>
- » UNI: <http://en.breakingthecircle.org/>
- » IndustriALL i IUF: Globalni sporazum sa Unilever u svrhu sprečavanja seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu: <http://www.industriall-union.org/ending-violence-against-women-at-work>
- » Evropska konfederacija sindikata (EKS)
- » Zaustavljanje nasilja nad ženama na radnom mjestu i kod kuće: <http://www.ituc-csi.org/eliminating-violence-against-women-18137>

MOR

- » Internet stranica MOR-a: http://www.ilo.org/gender/Events/WCMS_519760/lang--en/index.htm
- » MOR Izvještaj V(1) i upitnik: http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/107/reports/reports-to-the-conference/WCMS_553577/lang--en/index.htm
- » Sastanak stručnjaka MOR-a o nasilju nad ženama i muškarcima u svijetu rada:
- » Finalni izvještaj: http://www.ilo.org/gender/Informationresources/Publications/WCMS_546303/lang--en/index.htm
- » Dodatni dokument: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/meetingdocument/wcms_522932.pdf
- » Izvještaj ILO-ACTRAV: Nasilje i uznemiravanja žena i muškaraca u svijetu rada – Perspektive i akcije sindikata: http://www.ilo.org/actrav/info/pubs/WCMS_546645/lang--en/index.htm

OSTALI RESURSI

- » MOR ciljevi dostojanstvenog rada <http://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang--en/index.htm>
- » Plan rada do 2030. godine (Ciljevi održivog razvoja), koji poziva na ostvarenje punog i produktivnog zapošljavanja i dostojanstvenog rada za sve žene i muškarce i smanjenje nejednakosti i ukidanje “svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama u javnim i privatnim sferama ženama” (Zadatak 8.5, Cilj 10 i Zadatak 5.2) “Ukinuti sve oblike nasilja nad ženama i djevojčicama u javnim i privatnim sferama života, uključujući trgovinu ljudima i seksualno i druge tipove iskorištavanja” <http://www.unwomen.org/en/news/in-focus/women-and-the-sdgs/sdg-5-gender-equality#sthash.gbRbGIET.dpuf>
- » Dogovoreni zaključci Komisije Ujedinjenih nacija o statusu žena (UNCSW) uključujući:
  - » 11. Zaključci dogovoreni na 61. sjednici Komisije (2017.): “Donijeti i ojačati i provesti zakone i politike u vezi ukidanja nasilja i uznemiravanja žena svih starosnih grupa u svijetu rada, u javnim i privatnim sferama života, te osigurati sredstva djelotvornog pravnog lijeka u slučajevima nepoštivanja; osigurati sigurnost za žene na radnom mjestu; riješiti višestruke posljedice nasilja i uznemiravanja, s obzirom da nasilje nad ženama i djevojčicama predstavlja prepreku rodnoj jednakosti i ekonomskom osnaživanju žena; pojačati aktivnosti podizanja svijesti, uključujući i objavljivanje društvenih i ekonomskih troškova takvog nasilja; te izraditi mjere za promociju integriranja žrtava i osoba koje su preživjele nasilje na tržištu rada” – (g) <http://undocs.org/E/CN.6/2017/L.5>
  - » 12. Zaključci dogovoreni na 57. sjednici Komisije (2013.) pozivaju vlade da: “poduzmu mjere kojima će se osigurati da nema diskriminacije i iskorištavanja, nasilja i seksualnog uznemiravanja i bulinga na radnom mjestu, te da one trebaju riješiti pitanje diskriminacije i nasilja nad ženama i djevojčicama, po potrebi, uvođenjem mjera kao što su regulatorne i nadzor nad zakonodavnim okvirom i reformama, kolektivni sporazumi, kodeks ponašanja, uključujući odgovarajuće disciplinske mjere, protokoli i procedura, upućivanje slučajeva nasilja na zdravstvene usluge radi liječenja i policiji radi istrage; kao i podizanje svijesti i jačanje kapaciteta, u saradnji sa poslodavcima, sindikatima i radnicima, uključujući usluge na radnom mjestu i fleksibilnost prema žrtvama i preživjelim osobama” – (yy): [http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/csw57/CSW57_Agreed_Conclusions_\(CSW_report_excerpt\).pdf](http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/csw57/CSW57_Agreed_Conclusions_(CSW_report_excerpt).pdf)
- » Drugi izvještaj Vijeća na visokom nivou Generalnog sekretara UN-a o ekonomskom osnaživanju žena eksplicitno preporučuje podršku međunarodnim standardima rada u vezi nasilja i uznemiravanja žena i muškaraca u svijetu rada: <http://www.womenseconomicempowerment.org/reports/>